

UDC 581.9(22)(497.1)=862

PRIOLOG FLORI OTOKA UNIJA

With Summary in English

IVO TRINAJSTIĆ

(Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Primitljeno 22. 09. 1987

Tijekom fitocenoloških istraživanja na otoku Unije, otkriveno je 30 taksona vaskularnih biljaka, novih za njegovu floru. Uz već otprije poznatih 596 taksona, sveukupna dosad poznata flora Unije broji 626 taksona.

Uvod

Otok Unije, po svojem geografskom položaju pripada lošinjskoj otočnoj skupini, zajedno s većim brojem bližih mu ili daljih većih ili manjih otoka i otočića. Smjestio se je zapadno od samoga otoka Lošinja, a sjeverno od otoka Vele i Male Srakane. Površina Unije iznosi 16,77 km² i prema klasifikaciji Rubića (1950) pripada skupini malenih otoka.

Posljednjih se godina pokušava na otoku Unijama organizirati intenzivna ovčarska, a već je odnedavno organizirana i ratarska proizvodnja, pa se je u sklopu predradnji za organizaciju te proizvodnje pristupilo i detaljnim fitocenološkim, tipološkim i florističkim istraživanjima njegova biljnog pokrova. Tijekom navedenih istraživanja proučeni su glavni oblici vegetacije i izvršena njihova sintaksonomska i floristička analiza, te izrađena vegetacijska karta u mjerilu 1 : 12500. Usporedno s time proučavana je i flora otoka Unija i skupljen je obilan herbarski materijal. Ustanovljeno je da u sastavu flore nema nekih, posebno zanimljivih, rijetkih ili endemičnih oblika, ali se je usporedbom s dosad poznatim, florističkim podacima pokazalo da nam flora otoka Unije nije bila ipak dovoljno poznata. Tako je tijekom fitocenoloških istraživanja i kartiranja vegetacije priloženo tridesetak taksona koji dosad nisu bili poznati u unijskoj flori, a uz one dosad poznate, i s obzirom na malenu površinu otoka, može se uočiti da je flora Unija izuzetno bogata. Zbog toga smo smatrali potrebnim objaviti nove nalaze.

Pregled florističkih istraživanja na Unijama

Flora otoka Unija, a i čitave otočne skupine Lošinja već je odavno bila predmetom znanstvenih istraživanja. To najvjerojatnije možemo zahvaliti svojevremenoj dobroj povezanosti Maloga Lošinja s Trstom, a preko Trsta i s mnogim drugim kulturnim središtima Evrope. Mali Lošinj je, naime, tijekom dugog razdoblja bio značajno pomorsko središte, a u 19. stoljeću imao je i tada nadaleko poznatu nautičku školu. Na toj školi krajem 19. i početkom 20. stoljeća djelovao kao profesor A m b r o z H a r a č i ć, uvaženi botaničar i dosad najpoznatiji istraživač lošinjske flore (usp. Lj. M a r k o v i ć 1981).

Od velikoga broja botaničara koji su, naročito sredinom 19. stoljeća istraživali floru kvarnerskih otoka neki su od njih, kako to navodi H i r c (1914), posjetili i otok Unije. Tako T o m m a s i n i (1862) objavljuje rezultate florističkih istraživanja S e n d t n e r a, ukupno 125 taksona. Paralelno proučava floru Unija C. P e t t e r (1862) i bilježi novih 99 taksona, što zajedno iznosi 182 taksona.

Sve dotadanje rezultate florističkih istraživanja, uz rezultate vlastitih višegodišnjih sustavnih istraživanja skupio je na jednom mjestu H a r a č i ć (1905) i tom prilikom za otočnu skupinu Lošinja bilježi 930 taksona vaskularnih biljaka, a među njima se za otok Unije spominje izrijeком («Unie») 168 taksona. Naime, za niz je taksona H a r a č i ć naveo »comunissimo« ili »comunissima« i sl., bez poimeničnog nabranjanja lokaliteta, za one biljne vrste koje su u istraživanom području vrlo rasprostranjene (npr. *Juniperus phoenicea*, *Smilax aspera*, *Stellaria media* i dr.).

Nedugo poslije H a r a č i ć a posjećuje Unije i D r a g u t i n H i r c, u proljeće 1912 godine, a rezultate svojih istraživanja objavljuje u posebnom radu (usp. H i r c 1914). H i r c (1914), ispravljajući neke Haračićeve propuste i pribrojivši vlastite rezultate, bilježi u svemu 103 novih taksona za Unije.

Budući da je poslije prvoga svjetskog rata čitavo područje Cresa i Lošinja pripalo Italiji, našlo se je ono na periferiji znanstvenog, botaničkog interesa. Tijekom razdoblja između dva svjetska rata lošinjsku otočnu skupinu posjećuje jeedino rimski botaničar Giuseppe Lusina, u više navrata, a rezultate svojih florističkih i fitogeografskih istraživanja objavljuje u većem broju znanstvenih priloga, Tri se rada (Lusina 1936, 1939, 1941) odnose i na floru otoka Unije. Lusina otkriva još 88 novih taksona. Napokon, L u s i n a (1956) objavljuje kompletni popis unijske flore, u kojem bilježi ukupno 596 taksona.

Popis novih taksona u flori otoka Unije

Tijekom vlastitih istraživanja na otoku Unije (u lipnju 1963, lipnju 1986, i svibnju 1987) uspjeli smo pribilježiti i sabrati preko 300 taksona vaskularnih biljaka, potvrdivši tako mnoge stare nalaze, a otkriveno je i 30 novih taksona za unijsku floru. To su ovi taksoni:

Cupressaceae
Cupressus sempervirens L. var. *pyramidalis* (Targ.-Tozz.) Nym.
 Pinaceae
Pinus brutia Ten.
P. halepensis Mill.
P. nigra Arnold

Asteraceae
Micropus erectus L.
 Brassicaceae
Aurinia media (Host) Schur
Sisymbrium officinale (L.) Scop.
 Chenopodiaceae
Salicornia fruticosa L.

- Gentianaceae**
B. serotina (Koch) G. Beck
- Malvaceae**
Alcaea rosea L.
Lavatera arborea L.
- Moraceae**
Morus nigra L.
- Oleaceae**
Fraxinus ornus L.
- Phytolaccaceae**
Phytolacca americana L.
- Plantaginaceae**
Plantago holosteum Scop. subsp. *depauperata* (Godr.) Hič.
P. holosteum L. subsp. *holosteyum*
P. holosteum L. subsp. *scopulorum* (Deg.) Hič.
P. lanata Host
- Punicaceae**
Punica granatum L.
- Rosaceae**
Sanguisorba minor Scop.
- Rubiaceae**
Asperula longiflora W. K.
- Salicaceae**
Populus alba L.
P. nigra L.
Salix alba L.
- Scrophulariaceae**
Veronica agrestis L.
- Urticaceae**
Urtica pilulifera L.
- Valerianaceae**
Kentranthus ruber (L.) DC.
- Cyperaceae**
Carex caryophyllea Latourr.
- Poaceae**
B. maxima L. f. *rubra* Ascherson et Graebner
Festuca pseudovina Hack.
F. valesiaca Schlecht.

Zaključak

Tijekom fitocenoloških istraživanja biljnog pokrova otoka Unija otkriveno je 30 taksona novih za njegovu floru. Kako je dosad s otoka Unija bilo poznato ukupno 596 taksona vaskularnih biljaka (usp. Haračić 1905, Hirc 1914, Lusina 1936, 1939, 1941, 1956), sveukupna poznata flora Unija broji 626 taksona. S obzirom na to da je površina Unija tek 16 km², tako veliki broj taksona, koji zasigurno nije i definitivan, ima važno značenje za razumijevanje fitogeografskih i flornogenetskih prilika sjevernojadranskog (kvarnerskog) dijela Hrvatskog primorja.

Literatura

- Haračić, A., 1905: L'isola di Lussin. Il suo clima e la sua vegetazione. Lussinpiccolo.
- Hirc, D., 1914: Proljetna flora otoka Suska i Unija. Rad Jugosl. akad. 202, 1—50.
- Lusina, G., 1936: Secondo contributo alla flora delle isole del Carnaro. Ann. Bot. 21 (3), 1—30.
- Lusina, G., 1939: Osservazioni ecologiche sul *Taraxcum megalorrhizon*. Ann. Bot. 22 (1), 1—12.
- Lusina, G., 1941: Terzo contributo alla flora delle isole del Carnaro. Ann. Bot. 22 (2), 1—10.
- Lusina G., 1956: Flora e vegetazione dell'isola di Unie. Ann. Bot. 25 (1—2), 179—248.
- Marković, Lj., 1981: Haračićev herbarij lošinjske flore. Zbornik radova o prirodoslovcu Ambrozu Haračiću, 27—42.

- Petter, C.*, 1862: Bericht über die auf einer Reise nach den quarnerischen Inseln gesammelten Samenpflanzen. Verh. Zool.-Bot. Ges. Wien 13, 461—478.
- Rubić, I.*, 1950: Naši otoci na Jadranu. Novo doba. Split.
- Tommasini, M.*, 1862: Die Vegetation der Sandinsel Sansego und einiger naheliegender Inseln im Quarnerobasen. Verh. Zool.-Bot. Ges. Wien 12, 809—840.

SUMMARY

CONTRIBUTION TO THE FLORA OF THE ISLAND OF UNIJE

Ivo Trinajstić

(Faculty of Forestry, University of Zagreb)

By its geographical position the island of Unije belongs to the island group of Lošinj. The surface of Unije is 16.77 sq. km.

Based on the data published up to now (Tommasini 1862, Petter 1862, Haračić 1905, Hirc 1914, Lusina 1936, 1939, 1941, 1956) 596 taxons are known of the vascular plants from the island of Unije.

During the phytocenological investigations of the vegetational cover of the island of Unije, another 30 taxons, new for its flora, have been discovered so that the flora of Unije known now counts total of 626 taxons.

Prof. Dr. Ivo Trinajstić
Katedra za šumarsku genetiku
i dendrologiju Šumarskog fakulteta
Šimunska 25
Zagreb (Jugoslavija)